

AGATA BOSIACKA
abosiacka@o2.pl

GENEZA ŚWIADKA KORONNEGO I JEGO INSTYTUCJA W INNYCH PAŃSTWACH

Genezy świadka koronnego upatruje się w angielskiej instytucji tak zwanej *approverment*, która jeszcze w XVIII wieku stanowiła część systemu *Common Law Approver*, czyli sprawca gotowy do tego, aby się przyznać oraz zadenuncjować innych współsprawców, był przez sąd ulaskawiany pod warunkiem, że wydane i oskarżone przez niego osoby zostały skazane. W przeciwnym razie *approver* skazywany był na karę śmierci¹. Z czasem omawiane zagadnienie ewoluowało w obowiązujące do dziś rozwiązanie prawne *Crown witness*, czyli świadka koronnego².

W Stanach Zjednoczonych instytucja ta została wywiedziona z zagwarantowanego przez V poprawkę do Konstytucji przywileju, zgodnie z którym nikt nie mógł zostać zmuszony do zeznawania/składania wyjaśnień na swoją niekorzyść. Spowodowało to trudności w pozyskiwaniu zeznań od świadków, obawiających się pociągnięcia ich do odpowiedzialności karnej. Problem ten rozwiązano przy pomocy instytucji świadka koronnego właśnie³.

Pierwsze uregulowanie omawianej tematyki stanowiła ustawa z 1857 r., wzorowana na angielskiej praktyce. Wyznaczała ona ograniczony zakres przedmiotowy, ale pozostawiała świadka bezkarnym w odniesieniu do popełnionych przez niego czynów zabronionych, jeżeli zeznał lub wspomniiał o nich podczas przesłuchania⁴. Na gruncie obecnie obowiązującej w USA regulacji świadek koronny jest ustanawiany w dwojaki sposób. Może on uzyskać immunitet formalny, o czym decyduje sędzia, lub immunitet nieformalny, którego uzyskanie uzależnione jest od zawarcia porozumienia między prokuratorem a świadkiem koronnym. Ten ostatni odgrywa znacznie większe znaczenie ze względu na szeroko zakreśloną swobodę (a co za tym idzie – elastyczność) prokuratora⁵.

Jak widać instytucja świadka koronnego wywodzi się z systemu prawa *Common Law*. Jednakże prawo kontynentalne przyswoiło oraz rozwinęło tę instytucję w swoisty dla siebie sposób. Przykładem mogą być tu Włochy czy Niemcy. We Włoszech świadek koronny zastrzeżony został dla spraw o przynależność do związku przestępczego mającego na celu zakazany handel narkotykami i środkami psychotropowymi oraz o przynależność do związku mafijnego. I choć włoski świadek koronny nie może liczyć na uwolnienie od kary, a jedynie na jej złagodzenie, jest bardzo popularną formą pozyskiwania dowodów. Natomiast w Niemczech służy on do zwalczania przestępczości zorganizowanej oraz czynów zabronionych popełnianych w związku z obrotem środkami odurzającymi⁶. Należy zaznaczyć, iż konsekwencją uznania konkretnego sprawcy za świadka koronnego nie pociąga za sobą jego bezkarności – niemieckie ustawodawstwo pozostawia to w gestii sądu, który może wybrać, czy karę nadzwyczajnie złagodzić czy też odstąpić od jej wymierzenia⁷.

¹ E. Kowalewska, *Wybrane problemy instytucji świadka koronnego ze szczególnym uwzględnieniem regulacji niemieckich*, „Przegląd Policyjny” 1997, nr 3, s. 19. Za: L. Radzinowicz, *A History of English Criminal Law and its Administration from 1750*, Band 2, London 1956, s. 40 i n.

² J. Paškiewicz, *Instytucja świadka koronnego w ustawodawstwie amerykańskim, włoskim i niemieckim*, Toruń 2006, s. 11.

³ Tamże, s. 11-12.

⁴ T. Tomaszewski, *Świadek koronny w świetle rozwiązań amerykańskich*, „Państwo i Prawo” 1995, nr 10-11, s. 110.

⁵ B. Kurzępa, *Świadek koronny – geneza instytucji. Komentarz do ustawy*, Toruń 2005, s. 14-30.

⁶ Tamże, s. 30-49.

⁷ Z. Rau, *Przestępczość zorganizowana w Polsce i jej zwalczanie*, Kraków 2002, s. 195.

PRZYCZYNY KRYMINALNO-POLITYCZNE WPROWADZENIA INSTYTUCJI ŚWIADKA KORONNEGO DO USTAWODAWSTWA POLSKIEGO

Zmiana ustroju politycznego w Polsce w 1989 r. oraz związany z tym gwałtowny wzrost stopy bezrobocia stały się przyczynami wzrostu wskaźnika przestępczości. Z kolei otwarcie granic oraz usytuowanie geopolityczne Polski spowodowały jakościową zmianę popełnianych przestępstw. Mianowicie Polska jako kraj położony między Europą Zachodnią a Wschodem stała się korzystnym miejscem dla rozwoju przestępczości zorganizowanej.

Przestępstwa popełniane przez zorganizowane grupy przestępcze są z reguły ciężkie do wykrycia. Jest to spowodowane między innymi złą współpracą, wynikającą z lojalności członków takich grup lub strachem przed zemstą. Z tego też powodu są to sprawy skomplikowane, charakteryzujące się trudnością w pozyskiwaniu dowodów. Często są to tak zwane przestępstwa bez ofiar, które, mimo iż dana osoba godzi się na bycie ofiarą (na przykład kupujący narkotyki), posiadają znaczny stopień szkodliwości społecznej oraz zagrażają porządkowi prawnemu i bezpieczeństwu publicznemu⁸.

Poważne trudności (niejednokrotnie niemożliwość) w zdobywaniu dowodów oraz zawodność dotychczasowych metod ich pozyskiwania stały się przyczyną do sięgnięcia po stosowaną już zagranicą instytucję świadka koronnego⁹. Jest to instytucja dość kontrowersyjna, która ma wielu przeciwników. Głównie kieruje się przeciwko niej argument naruszenia zasady legalizmu¹⁰, gdyż świadek koronny nie poniesie kary, mimo iż dopuścił się czynów zagrożonych karą. Takie uprzywilejowanie jest poza zasięgiem niemalże wszystkich pozostałych przestępców oraz narusza zasadę równości wobec prawa, co z kolei prowadzić może do postawienia zarzutu nadużywania kompetencji stanowiących prawo. Jednakże Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z 9. stycznia 1996 r. stwierdził, iż „w demokratycznym państwie prawnym, którego ustrój oparty jest na zasadzie podziału władz, stanowienie prawa należy do władzy ustawodawczej, której przysługuje w tym zakresie znaczna swoboda w określaniu treści prawa”¹¹. Z tego wynika więc, że „ustawodawca jest uprawniony do stanowienia prawa odpowiadającego założonym celom politycznym”¹², w tym również kryminalnopolitycznym.

KTO MOŻE ZOSTAĆ ŚWIADKIEM KORONNYM?

O tym, jakie warunki musi spełnić sprawca, aby stać się świadkiem koronnym, na gruncie prawa polskiego przesądza ustawa z dnia 25. czerwca 1997 r. o świadku koronnym¹³. Musi on zatem spełnić szereg wymagań określonych przepisami prawa.

Istotą omawianej instytucji jest konwersja ról procesowych. Ustawa przesądza bowiem, że aby zostać świadkiem koronnym przestępca musi uzyskać najpierw status podejrzanego¹⁴. W rozumieniu przepisu art. 71. § 1 Kodeksu postępowania karnego, za podejrzanego uważa się osobę, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo której bez wydania takiego postanowienia postawiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego¹⁵. W kontekście ustawy o świadku koronnym ważne jest, żeby przedsta-

⁸ E. Kowalewska, *Wybrane...*, dz. cyt., s. 20.

⁹ B. Kurzėpa, *Świadek...*, dz. cyt., s. 51.

¹⁰ E. Kowalewska, *Wybrane...*, dz. cyt., s. 21.

¹¹ Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dn. 9. stycznia 1996 r., K 18/95.

¹² Tamże.

¹³ Dz. U. 1997 Nr 114, poz. 738.

¹⁴ Z. Rau, *Przestępczość...*, dz. cyt., s. 199.

¹⁵ Dz. U. 1997, Nr 89, poz. 555.

wiony lub postawiony podejrzanemu zarzut odnosił się do co najmniej jednego z przestępstw określonych w artykule 1. ustępie 2. tej ustawy. Podejrzanym musi przyznać się do popełnionego przestępstwa, a jego w nim udział nie może budzić wątpliwości organów ścigania¹⁶.

Terminem, jaki ustawodawca wyznacza przestępcy na spełnienie poniższych obowiązków jest chwila wniesienia aktu oskarżenia do sądu w sprawie, w której potencjalny świadek koronny jest podejrzanym. Podstawowym z nich jest konieczność złożenia przez niego przed organem ścigania wyjaśnień, podając informacje, które mogą przyczynić się do ujawnienia okoliczności przestępstwa, wykrycia pozostałych sprawców, ujawnienia innych przestępstw lub zapobieżenia im. Powinien on również ujawnić swój majątek oraz znany mu majątek pozostałych sprawców. Ponadto ustawa wymaga, aby zobowiązał się on do złożenia przed sądem wyczerpujących zeznań. Są to obowiązki obligatoryjne i muszą być spełnione łącznie. Obowiązkiem fakultatywnym jest zobowiązanie się podejrzanego do zwrotu majątkowych korzyści, jakie odniósł z popełnionego przestępstwa.

Nie może zostać świadkiem koronnym przestępca, który usiłował popełnić, popełnił lub współdziałał w popełnieniu zbrodni zabójstwa, nakłaniał inną osobę do popełnienia czynu zabronionego określonego w ustawie w celu skierowania przeciwko niej postępowania karnego czy też kierował zorganizowaną grupą albo związkiem mającym na celu popełnianie przestępstw. Wystąpienie chociaż jednej z powyższych okoliczności jest przesłanką negatywną przyznania podejrzanemu statusu świadka koronnego.

Ponadto ustawa jednoznacznie przesądza o tym, że jej przepisy stosuje się w sprawach o czyny zabronione, których zamknięty katalog przewiduje przepis artykułu 1. Enumeratywnie wymienia on następujące przestępstwa: działalność w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym, przyjęcie korzyści majątkowej, przekupstwo, przekupstwo menedżerskie, przekupstwo sportowe, płatna protekcja, nadużycie pełnionej funkcji oraz przestępne nakłanianie do głosowania, jeżeli zostały one popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnianie przestępstw.

Sprawca, który spełnia omówione wymagania może skorzystać z dobrodziejstwa art. 9. ustawy o świadku koronnym, zgodnie z którym nie podlega on karze za przestępstwa wyżej wymienione, w których uczestniczył i które jako świadek koronny ujawnił w trybie określonym omawianą ustawą.

ŚWIADEK KORONNY JAKO NADZWYCZAJNY ŚRODEK DOWODOWY

Już podczas dyskusji w Sejmie nad projektami ustaw o dopuszczalności stosowania w postępowaniu karnym w sprawach zorganizowanej działalności przestępczej dowodów z zeznań świadków będących współsprawcami niektórych przestępstw z 3. listopada 1993 r. oraz 31. października 1995 r., między innymi poseł Jerzy Wierchowicz zauważył, że „instytucja świadka koronnego winna być stosowana wyjątkowo, a nie regularnie czy też nawet rutynowo”¹⁷, w sytuacjach, w których pozwala to na przerwanie i dezorganizację działalności zorganizowanych grup lub związków mających na celu popełnianie przestępstw¹⁸ i posiadać charakter działania *ultima ratio* (istnienia tej instytucji nie należy „uzwycząjnić”)¹⁹. Jest to szczególnie istotne z uwagi na fakt, iż stanowi ona wyłom od konstytucyjnie zagwarantowanej równości wszystkich obywa-

¹⁶ B. Kurzepa, *Świadek...*, dz. cyt., s. 109-110.

¹⁷ Stenogram 76 posiedzenia Sejmu w dn. 27. marca 1996 r., s. 92.

¹⁸ R. Piechura, *Wokół problematyki materiału dowodowego w postępowaniu ze świadkiem koronnym*, [w:] E. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana: świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym*, Kraków 2005, s. 503.

¹⁹ P. Bortkiewicz, *Ocena etyczna nadzwyczajnych instrumentów władzy państwowej w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej ze szczególnym uwzględnieniem instytucji świadka koronnego*, [w:] E. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana...*, dz. cyt., s. 166.

teli wobec prawa. Korzystanie z niej jak ze zwykłego środka dowodowego doprowadziłoby do znacznych zaburzeń pewności prawa oraz poczucia bezpieczeństwa obywateli.

Dlatego też funkcjonariusze, którzy dążą do pozyskania zeznań od świadka koronnego, powinni być świadomi, iż jest to nadzwyczajny środek dowodowy, a nie „lek na całe zło” w związku z trudnością pozyskiwania dowodów obciążających członków zorganizowanych grup przestępczych²⁰. Jak wskazuje Zbigniew Rau, wielu funkcjonariuszy postrzega zeznania świadka koronnego jako swoiste *perpetuum mobile*, które raz wprowadzone w ruch samo „załatwi” całą sprawę bez konieczności wysiłania się²¹.

Zeznania świadka koronnego są istotne zwłaszcza w tych sprawach, które są trudne do udowodnienia. Dotyczy to na przykład metod wydawania poleceń²² czy wzajemnych relacji pomiędzy członkami danej grupy. Sensowne jest także wykorzystywanie instytucji świadka koronnego w sytuacjach, w których pozyskanie innych dowodów jest niemożliwe (na przykład kradzież samochodu sprzedanego następnie zagranicą)²³.

Jednakże należy pamiętać, iż w takich przypadkach obrona będzie upatrywać możliwości zakwestionowania zeznań świadka koronnego, dlatego bardzo ważne jest, aby w uznaniu sądu był on wiarygodny. Istotne znaczenie będzie zatem miał wybór kandydata na świadka koronnego. W praktyce często zdarzało się, że był on nie do końca przemyślany. Dlatego „przyznanie statusu świadka danej osobie musi być poprzedzone dokładnym rozpoznaniem okoliczności popełnienia czynu i ustaleniem faktycznej roli tej osoby w funkcjonowaniu grupy”²⁴. Nie może być to, jak zaznaczono powyżej, osoba, która kierowała daną grupą²⁵.

Z drugiej jednak strony to właśnie liderzy grup dysponują najszerszą wiedzą o „działaniach przestępczych, nieformalnych powiązaniach z różnego rodzaju osobami, pozwalających na prowadzenie działalności przestępczej”²⁶. Najczęściej nie wtajemniczają oni hierarchicznie niskich członków w tajniki działalności grupy. Zdarza się, że tak zwani „żołnierze” nie znają liderów grupy. Jeżeli kandydat na świadka koronnego był jedynie owym „żołnierzem”, wykonującym okazjonalnie pochodzące od swojego przełożonego rozkazy lub pełniącym „wprawdzie uciążliwe, ale drobne przestępstwa”²⁷, będzie on w stanie podać jedynie informacje pozwalające na oskarżenie hierarchicznie niższych członków grup, co nie prowadzi jednak do rozbicia grupy. Jak zauważa Roman Piechura: „obecnie obserwuje się, że przy stosowaniu instytucji świadka koronnego nie eliminuje się jednak grupy całkowicie. Łatwiej jest usuwać tak zwanych żołnierzy, a o wiele trudniej wszystkich liderów i osoby zajmujące znaczące pozycje w hierarchii przestępczości”²⁸.

Przyznając podejrzanemu status świadka koronnego należy również rozważyć „opłacalność” takiej decyzji. Brak jest w ustawie o świadku koronnym zapisu o zasadzie proporcjonalności, odnoszącej się do sytuacji, w których waga popełnionego przez kandydata na świadka koronnego przestępstwa jest większa od wagi przestępstwa, które zostaje przy jego pomocy ujawnione²⁹.

²⁰ B. Kurzepa, *Świadek...*, dz. cyt., s. 40, 91.

²¹ Z. Rau, *Instytucja świadka koronnego w świetle wyników przeprowadzonych badań*, [w:] E. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana...*, dz. cyt., s. 581.

²² R. Piechura, *Wokół...*, dz. cyt., s. 504.

²³ Z. Rau, *Przestępczość...*, dz. cyt., s. 226.

²⁴ Tamże, s. 225.

²⁵ W pierwotnym brzmieniu ustawy świadkiem koronnym nie mógł być także podejrzany, który zakładał daną grupę lub związek mający na celu popełnianie przestępstw.

²⁶ R. Piechura, *Wokół...*, dz. cyt., s. 503.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ E. Kowalewska, *Wybrane...*, dz. cyt., s. 36.

ŚWIADEK KORONNY A TAK ZWANY „MAŁY ŚWIADEK KORONNY”

„Mały świadek koronny”, jak potocznie mówi się o instytucjach art. 60. § 3 i 4 kodeksu karnego³⁰ oznacza (ogólnie rzecz ujmując) osobę, która ujawniła przed organem ścigania istotne okoliczności, nieznane wcześniej temu organowi, dotyczące przestępstwa popełnionego przez siebie we współdziałaniu z co najmniej dwoma innymi osobami lub osobę, która, niezależnie od wyjaśnień złożonych w swojej sprawie, ujawniła przed organem ścigania i przedstawiła istotne okoliczności, nieznane dotychczas temu organowi, przestępstwa zagrożonego karą powyżej 5 lat pozbawienia wolności (a więc zbrodni). W pierwszym przypadku sąd obligatoryjnie karę nadzwyczajnie łagodzi, a nawet może odstąpić od jej wymierzenia, w drugim zaś sąd, na wniosek prokuratora, może fakultatywnie zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, jak również warunkowo zawiesić jej wykonanie.

Przywołane tu instytucje nie są w stanie stuprocentowo zastąpić świadka koronnego. Należałoby jednak zastanowić się, czy w niektórych przypadkach nie byłyby one wystarczające. Przemawia za tym fakt, iż nie zawierają one przesłanek negatywnych, występujących w art. 4. ustawy o świadku koronnym, a które często stoją na przeszkodzie, aby kandydatowi na świadka koronnego przyznać ten status. Ponadto nie zawierają ograniczenia przedmiotowego w zakresie przestępstw, jakie mogą zostać popełnione przez takiego kandydata. Z. Rau, w jednym ze swoich opracowań, przywołuje wypowiedź prokuratora, który uważa, iż „do spraw nie kwalifikujących się pod ustawę o świadku koronnym można stosować artykuł 60 kodeksu karnego połączony z ugodą w trybie artykułu 335 kodeksu postępowania karnego, przy zastosowaniu możliwości przewidzianych w artykule 343 kodeksu postępowania karnego, jednak tylko w przypadku udzielenia istotnej pomocy organom ścigania”³¹. Status świadka koronnego przyznawano by wówczas wyjątkowo, jedynie tym podejrzanym, w stosunku do których niezbędne byłoby zastosowanie programu ochrony świadków.

PODSUMOWANIE

Świadek koronny, z omówionych na początku względów, był i będzie kontrowersyjną instytucją, uprzywilejowującą jednych i godzącą w interesy drugich. Jednakże właściwe jej stosowanie, zgodne z przeznaczeniem ustawy sprawia, iż jest ona bardzo przydatna³².

Ważne, aby ustawodawca uwzględnił fakt, iż jest to instytucja stosunkowo młoda i dynamicznie rozwijająca się. Dlatego konieczne jest stałe dostosowywanie norm prawnych do polskich realiów. Wiele korzyści może również przynieść unikanie błędów popełnianych w innych państwach. I tak wprowadzenie ustawowej zasady proporcjonalności zapobiegać będzie sytuacjom podobnym do tej, w której amerykańskim świadkiem koronnym został niejaki Sammy Byk Gravano, zeznający przeciw dwóm innym przestępcom (Gottiemu i Gigante), a który, jak się okazało sam zabił więcej ludzi niż oskarżona na podstawie jego zeznań dwójka. Z kolei oszczędne jej stosowanie pozwoli uniknąć tak zwanych maxi-procesów (procesów, w których oskarżonych jest bardzo wielu przestępców) oraz znacznego wzrostu kosztów, do czego doszło we Włoszech³³.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka, w ramach dostępu do informacji publicznej, uzyskała od Komendanta Głównego Policji informację, iż do 2009 r. chronionych było aż 80 świadków koronnych oraz 115 członków ich rodzin. Liczba ta stale rośnie, rosną również koszty ochrony tych osób. Należy zatem zalecić funkcjonariuszom Policji oraz prokuratorom, aby sięgali po dowód

³⁰ Dz. U. 1997, Nr 88, poz. 553.

³¹ Z. Rau, *Instytucja...*, dz. cyt., s. 569. Mowa tu o wniosku prokuratora o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionej z oskarżonym kary lub środka karnego. W przypadku uwzględnienia takiego wniosku sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, zawiesić jej wykonanie albo orzec wyłącznie środek karny przewidziany w art. 39. pkt 1-3, 5-8 Kodeksu karnego.

³² R. Piechura, *Wokół...*, dz. cyt., s. 516.

³³ Z. Rau, *Przestępczość...*, dz. cyt., s. 226; B. Kurzępa, *Świadek...*, dz. cyt., s. 39.

z zeznań świadka koronnego wyjątkowo i w ostateczności, gdy nie jest wystarczające skorzystanie z dobrodziejstw instytucji art. 60. § 3 i 4 Kodeksu karnego.

AKTY PRAWNE

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dn. 9. stycznia 1996 r., K 18/95.
Stenogram 76 posiedzenia Sejmu w dniu 27 marca 1996 roku.
Ustawa z dn. 6. czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. 1997, Nr 88, poz. 553).
Ustawa z dn. 6. czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997, Nr 89, poz. 555).
Ustawa z dn. 25. czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. 1997, Nr 114, poz. 738).

BIBLIOGRAFIA

Bortkiewicz P., *Ocena etyczna nadzwyczajnych instrumentów władzy państwowej w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej ze szczególnym uwzględnieniem instytucji świadka koronnego*, [w:] Pływaczewski E. (red.), *Przestępczość zorganizowana: świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym*, Kraków 2005.
Kowalewska E., *Wybrane problemy instytucji świadka koronnego ze szczególnym uwzględnieniem regulacji niemieckich*, „Przeгляд Policynny” 1997, nr 3.
Kurzępa B., *Świadek koronny – geneza instytucji. Komentarz do ustawy*, Toruń 2005.
Paškiewicz J., *Instytucja świadka koronnego w ustawodawstwie amerykańskim, włoskim i niemieckim*, Toruń 2006.
Piechura R., *Wokół problematyki materiału dowodowego w postępowaniu ze świadkiem koronnym*, [w:] Pływaczewski E. (red.), *Przestępczość zorganizowana: świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym*, Kraków 2005.
Pływaczewski E. (red.), *Przestępczość zorganizowana: świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym*, Kraków 2005.
Rau Z., *Instytucja świadka koronnego w świetle wyników przeprowadzonych badań*, [w:] Pływaczewski E. (red.), *Przestępczość zorganizowana: świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym*, Kraków 2005.
Rau Z., *Przestępczość zorganizowana w Polsce i jej zwalczanie*, Kraków 2002.
Tomaszewski T., *Świadek koronny w świetle rozwiązań amerykańskich*, „Państwo i Prawo” 1995, nr 10-11.

Słowa kluczowe

prawo karne, proces karny, środki dowodowe, świadek koronny, „mały świadek koronny”, odstąpienie od wymierzenia kary

STRESZCZENIE

Tematem artykułu jest problematyka instytucji świadka koronnego jako nadzwyczajnego środka dowodowego w procesie karnym. Wspomniana została jej geneza oraz rozwiązania prawne przyjęte w innych państwach w tej materii. Ponadto omówiono przyczyny kryminalno-polityczne uchwalenia ustawy o świadku koronnym, przesłanki, które podejrzany musi spełnić, aby uzyskać ten status, jak również problematykę wyjątkowego stosowania tej instytucji.

TURNING STATE'S EVIDENCE AS AN EXTRAORDINARY MEANS OF GAINING WITNESSES

Keywords

Criminal law, criminal procedure, evidence sources, turning state's evidence, dropping charges due to the occurrence of mitigating circumstances

Summary

The topic of the article is the issue of witnesses gained through turning state's evidence as extraordinary evidential sources in a criminal procedure. The main matters discussed in the article are the genesis of turning state's evidence law and solutions in this matter proposed by different countries. Additionally, the author describes criminal and political causes of passing the turning state's evidence bill and witness's conditions required to use this law as well as the issue of exceptional situations in which it can be applied.